

PROJECTE RENÉ JEANNEL Recerca bioespeleològica

EL PERSONATGE (París 1879 - París 1965)

Biografia publicada a la revista l'Internat Paris, núm 42 (2005) per la filla de Jeannel, Jacqueline i un dels seus nets, Jean Marie.

Traducció, resum i adaptació: Lluís Auroux (1) (2)

(1) Associació Catalana de Bioespeleologia

(2) Institut Català d'Espeleologia i Ciències del Karst (ICEK)

René Gabriel Jeannel, va néixer a París el març del 1879 a la Caserna dels Célestins, al barri de l'Arsenal durant l'època en que el seu pare, Maurice Jeannel, metge de la Guàrdia Republicana era cirurgià a Toulouse. El seu avi, Julien-François Jeannel, era el cap del Departament de Farmàcia de la Guàrdia Imperial d'en Napoleon III. Cursa els seus estudis secundaris a Toulouse. El seu professor de ciències naturals, Bernard Lamounette, va ser qui va despertar la seva vocació, tant d'espeleologia com de la fauna subterrània. El va portar a la Grotte d'Oxybar als Baixos Pirineus i René fa la seva primera cacera, uns coleòpters *Aphaenops*, tenint la sort de que captura dues noves espècies que van ser estudiades i descrites per Elzéar Abeille de Perrin. Després del batxillerat inicia a Toulouse els estudis de medecina, però es trasllada a París per continuar-los, al mateix temps que estudia Ciències Naturals a la Sorbona. Acaba els estudis de medecina el 1903 assolint-ne el doctorat el 1907.

El 1905 fa la seva primera comunicació científica a la Société Française d'Entomologie sobre el coleòpter *Carabus splendens*. Després d'un temps a París, René es nomenat Preparador al Laboratori de Banyuls, que depenia d'en Pruvot, que havia sigut professor seu a la Sorbona. A Banyuls ja hi treballava l'Emile Racovitza, un romanès que ja tenia una gran reputació científica com a oceanògraf i explorador de l'Antàrtica, establint-se una forta amistat entre ells.

En Racovitza havia creat l'any 1905 la institució *Biospéologica*, destinada a la recerca de cavitats, exploració, captura, estudi de la fauna cavernícola i publicació dels resultats. Aquesta institució s'inicià, a partir de les seves exploracions a la cova del Drac de Mallorca l'any 1904. Poc després s'hi afegeix en Jeannel i creen la revista *Biospéologica* per editar els treballs sobre fauna cavernícola. Inicien també una sèrie de metòdiques campanyes a les zones càrstiques de la meitat nord d'Espanya. La primera va ser el mateix 1905 al Pirineu d'Osca.

Obté la llicenciatura en Ciències l'any 1908, el mateix any que descobreix els 106 frescos paleolítics a la Grotte du Portel, als Pirineus i que van ser estudiats per l'abat H. Breuil. Aquests anys prepara la seva tesi de Ciències sobre els coleòpters cavernícoles Bathysciinae i la presenta l'any 1911. Es tracta d'una important obra de 641 pàgines que esdevindrà la base als futurs estudiosos d'aquests insectes cavernícoles.

Els anys de la Gran Guerra, 1914-1918, en Jeannel retorna a la bata blanca i al bisturí, passant tota la guerra com a cirurgià d'ambulància i participant a les pitjors batalles; Verdun, Somme, Éparges, etc, amb la sort de sortir-ne sempre indemne.

Després de la primera guerra mundial, Romania assoleix la independència, moment en que es crea la Universitat de Cluj. Emil Racovitza hi accedeix l'any 1921 i nomena Jeannel professor de biologia general a la Facultat de Medicina de Cluj, pel que la família Jeannel es trasllada a viure a Romania. El 1923 el govern francès nomena Jeannel Chevalier de la Légion d'Honneur i al poc, a Romania se'l nomena membre de la Real Acadèmia.

L'any 1924, entre Racovitza, Jeannel i el suís Pierre-Alfred Chappuis, creen l'Institut Mundial d'Espeleologia. Sovintejaven els viatges entre Cluj i França. Eren necessàries vuit jornades pel desplaçament en cotxe. Cada vegada es prenia un itinerari diferent per visitar altres científics, museus o cavitats de les zones per on passaven. El trajecte Cluj-Viena s'havia de fer per pistes de muntanya ja que no hi havien carreteres. Els rius s'havien de passar pels guals, no hi havien ponts i la gent dels pocs poblets que trobaven, encara no havien vist mai un automòbil. Si es necessitava ajuda pel cotxe, el tenien que remolcar amb búfals.

La seva obra *Faune Cavernicole de France* va ser publicada el 1926. Va ser l'inici d'una nova ciència: la Bioespeleologia, que ha anat prenent una gran importància pel fet que aquestes antigues espècies, conservades dins d'un medi estable, són veritables «fòssils vivents» i que la seva distribució geogràfica permet reconstruir la història de la Terra. Va ser el pioner en la Biogeografia, nova ciència que li va permetre, partint de les àrees de distribució de les espècies, acabar amb la teoria dels ponts intercontinentals i confirmar la teoria d'en Wegener de la dinàmica de les derives dels continents.

En 1927, René deixa Romania i torna al Museu d'Història Natural de París per crear un vivari, però cada any viatja a Cluj a on hi resta dos ó tres mesos per impartir els seus cursos a la Facultat de Medicina. René deixa definitivament les seves ocupacions a Romania l'any 1931 per fer-se càrrec de la càtedra d'Entomologia del Museu de París, del que va arribar a ser-ne director. El 1935 en René és nomenat Oficial de la Legió d'Honor en ocasió del tri-centenari del Museu.

La producció científica d'en René va en augment. Naturalista complet, zoòleg, botànic, geòleg, paleontòleg, prehistoriador, explorador i biogeògraf. Com a bon ecologista, ja llavors deia: *L'home, fill dels boscos i pare dels deserts, és el pitjor dels elements destructius de la natura*. A més de moltes altres, l'any 1942 publica *L'origen de la fauna terrestre* i el 1943 *Els fòssils vivents de les cavernes*.

L'any 1950, conjuntament amb Albert Vandel, professor de Zoologia a Toulouse, creen el Laboratori Subterrani de Moulis, a l'Ariege, per l'estudi dels cavernícoles en el seu propi medi natural. Al cap de dos anys, el 1952, en Jeannel es jubila.

El seu llegat és molt important: 511 treballs que totalitzen més de 20.000 pàgines impreses. El 1965 mor a París a l'edat de 86 anys.

Un important testimoni de primera mà: El nostre estimat Dr. Joaquim Mateu el va conèixer personalment, van treballar junts a Museu Nacional d'Història Natural de París i explica d'ell que *"En Jeannel era una persona d'una gran amabilitat. A mi em tenia una bona*

estima i moltes vegades em demanava dades i opinions sobre diverses qüestions de fauna. Jo vaig tenir la sort de coincidir amb en René durant tres anys al Museu de París, des del 1949 al 1952, any en que en Jeannel es va jubilar. Teníem els llocs de treball molt propers, dins del mateix museu.

Tenia una activitat increïble, però era una persona poc accessible, procurava no distreure's del que estava treballant. Tenia un col·laborador, una mena de secretari, en Gui Colas, amb qui organitzava les visites.

Algunes de les obres de René Jeannel

-La faune cavernicole de la France Paul Lechevalier Paris 1926.

-L'Édéage. Initiation aux recherches sur la systématique des coléoptères. Publications du Muséum National d'Histoire Naturelle, n° 16 Paris 1955.

-Revision des Bathysciinae. Archives de zoologie experimentale. Biospeologica 19. 5ª serie, Tomo 7. Banyuls. 1911.

-Voyage de Ch. Alluaud et R. Jeannel en Afrique orientale (1911-1912).

-Résultats scientifiques. Librairie Albert Schulz et alt. Paris. A partir del 1913, segons volum.

